

Ιστορικό της μάχης του Κιλκίς - Λαχανά.

Γράφει ο Ηλίας Κοτρίδης, Αντισυνταγματάρχης ε. α.

Μετά την σύναψη της συνθήκης ειρήνης στο Λονδίνο των Βαλκανικών κρατών με την Τουρκία (17 Μαΐου 1913), ήλθε η ώρα να ξεκαθαρίσουν αυτά τις μεταξύ τους διαφορές για την διανομή των εδαφών που κατείχε στην Βαλκανική η Τουρκία. Οι απαιτήσεις της Βουλγαρίας την εποχή εκείνη απέβλεπαν στην επέκτασή της σ' ολόκληρη την Μακεδονία.

Η Σερβία και η Βουλγαρία, είχαν συνάψει συμφωνία διανομής των εδαφών, αλλά η Σερβία δεν αναγνώριζε πλέον την συμφωνία αυτή, διότι, ενώ υπολόγιζε ότι στο μερίδιό της θα περιλαμβάνεται και η Αλβανία και έτσι θα αποκτούσε διέξοδο στην Αδριατική, τώρα με την ίδρυση του Αλβανικού κράτους περιορίζονταν τα κέρδη της προς Δυσμάς. Η Βουλγαρία όμως επέμενε να πάρει όλα τα συμφωνηθέντα εδάφη. Οι Σέρβοι ανεγνώριζαν τα δικαιώματα της Ελλάδας για τα εδάφη τα οποία είχε απελευθερώσει ο Ελληνικός Στρατός, η Βουλγαρία όμως επεδίωκε να εκδιώξει την Ελλάδα από τα εδάφη αυτά και να ιδρύσει την μεγάλη Βουλγαρία της συνθήκης του Αγίου Στεφάνου του 1878.

Η Ελλάδα και η Σερβία την 19η Μαΐου 1913 συνδέονται με αμυντική συμμαχία. Ήδη η Βουλγαρία είχε πάρει απόφαση για αιφνιδιαστική επίθεση κατά του Ελληνικού και Σερβικού Στρατού. Την νύκτα 16 με 17 Ιουνίου 1913 οι Βούλγαροι χωρίς να κηρύξουν τον πόλεμο, επιτίθενται αιφνιδιαστικά κατά των Ελλήνων και των Σέρβων. Με την αιφνιδιαστική τους επίθεση κατορθώνουν ν' αρπάξουν τη Γευγελή και να διακόψουν κάθε επικοινωνία μεταξύ Ελλήνων και Σέρβων.

Προσωρινά όμως αναστέλλουν την πορεία τους προς την Θεσσαλονίκη, γιατί δεν πετυχαίνουν να εκτοπίσουν τους Σέρβους πέρα από τον Αξιό. Εγκαθίστανται υποχρεωτικά στα γύρω υψώματα, στη γραμμή ΚΙΛΚΙΣ – ΛΑΧΑΝΑ. Η τοποθεσία έχει πολλά αμυντικά πλεονεκτήματα. Το έδαφος είναι τελείως ακάλυπτο και παρέχει άριστη παρατήρηση και πεδία βολής. Κρατώντας αυτήν τη γραμμή οι Βούλγαροι προφυλάσσουν τις ΣΕΡΡΕΣ, το ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ, τη ΔΟΙΡΑΝΗ και τη ΓΕΥΓΕΛΗ, διατηρούν τις γέφυρες του Στρυμόνα, που έχουν σημασία για τον εφοδιασμό τους και εξασφαλίζουν την υπόχωρησή τους δια της ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΑΣ σε περίπτωση ανάγκης.

Οι Βούλγαροι παρέταξαν 32 Τάγματα Πεζικού, 1 Σύνταγμα Ιππικού και 62 πυροβόλα. Η συνολική δύναμη του Ελληνικού Στρατού, ανερχόταν σε 73 Τάγματα Πεζικού, 33 Πεδινές Πυροβολαρχίες, 9 Ορειβατικές, 8 Ίλες και 8 Ημιλαρχίες.

Την νύκτα της 19ης Ιουνίου 1913 τέσσερις (4) Ελληνικές Μεραρχίες (2η – 3η – 4η – 5η) και η Ταξιαρχία Ιππικού κινούνται με αντικειμενικό σκοπό την κατάληψη του Κιλκίς. Συναντούν τις βουλγαρικές προφυλακές, οι οποίες αμύνονται με πείσμα. Διεξάγεται αγώνας σκληρός και πεισματώδης, τα στρατεύματά μας κερδίζουν σπιθαμή προς σπιθαμή το έδαφος. Το 1ο Σύνταγμα Πεζικού μάχεται στα υψώματα του χωριού ΜΑΝΔΡΕΣ. Ανατολικά της ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ μάχεται το 16ο Σύνταγμα Πεζικού.

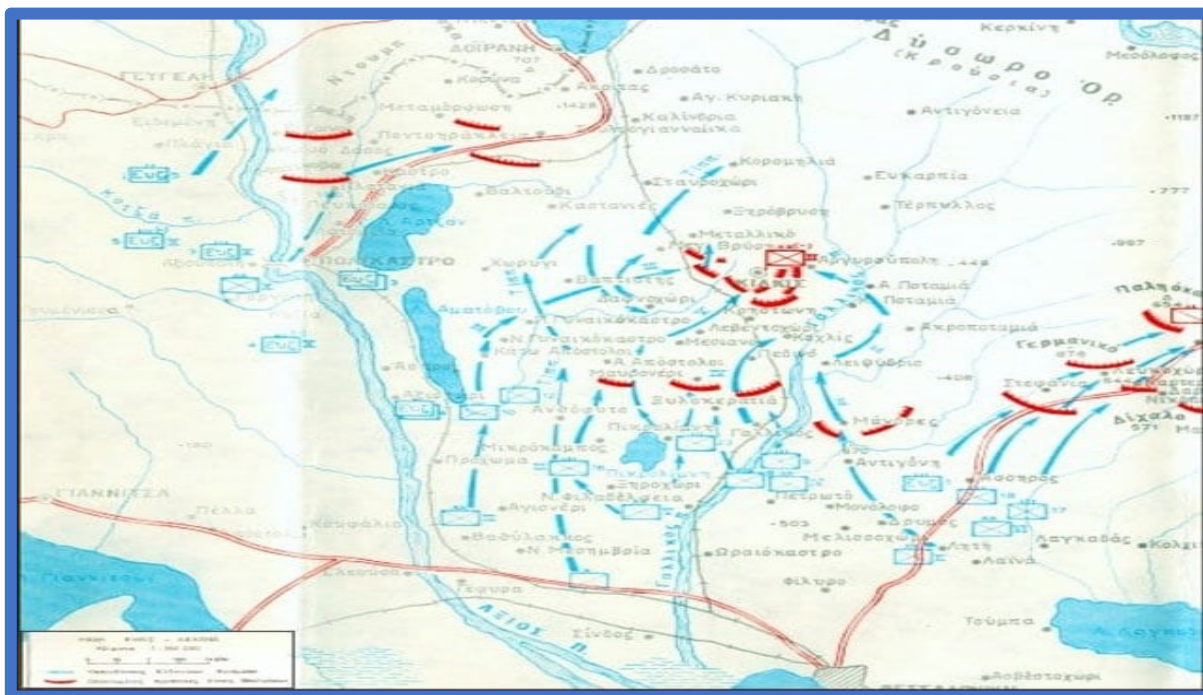
Όσο προχωρεί η ημέρα, η επίθεση γενικεύεται. Οι Μεραρχίες υφίστανται τρομερές απώλειες, μα στο τέλος οι Βούλγαροι υποχωρούν στη γραμμή Λει-ψυδρίου-Λόφου Μαυρονερίου-Γυναικοκάστρου. Πέφτει το σκοτάδι. Οι Βούλγαροι την ημέρα αυτή υποχώρησαν, αλλά ο αγώνας δεν κρίθηκε.

Ξημερώματα της 20ης Ιουνίου 1913, τα ηρωικά Συντάγματα της 5ης Μεραρχίας, (16ο, 22ο και 23ο), ύστερα από σκληρό και φονικό αγώνα καταλαμβάνουν το σιδηροδρομικό σταθμό ΚΡΗΣΤΩΝΗΣ, το νότιο τμήμα του χωριού ΚΡΗΣΤΩΝΗ και τα βοηθητικά του υψώματα. Όμως παρά την ηρωική τους προσπάθεια δεν κατορθώνουν να προχωρήσουν προς Κιλκίς, γιατί το έδαφος θερίζεται από τα βουλγαρικά πυρά. Η 4η Μεραρχία μαχόμενη γενναία, καταλαμβάνει το μεσημέρι τα ανατολικά του χωριού ΚΡΗΣΤΩΝΗ υψώματα και φθάνει μπροστά από την κύρια γραμμή αμύνης του εχθρού. Οι απώλειές της είναι τρομερές. Η 2η Μεραρχία προελαύνει κάτω από τα πυρά των Βουλγάρων, ανατρέπει τον εχθρό και καταλαμβάνει τα ανατολικά του χωριού ΠΟΤΑΜΙΑ υψώματα. Η 3η Μεραρχία, μετά από σφοδρό αγώνα, ανατρέπει επίσης τους Βουλγάρους και καταλαμβάνει τα χωριά ΛΕΒΕΝΤΟΧΩΡΙ, ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ και ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ.-

Η Ταξιαρχία Ιππικού προελαύνει προς τα χωριά ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΥΣΗ και ΚΑΣΤΑΝΙΕΣ, αλλά λόγω της αφίξεως εχθρικών ενισχύσεων, αναγκάζεται να αποσυρθεί.

Παρά όλες τις νίκες του Ελληνικού στρατού, το Κιλκίς βρίσκεται ακόμη στα χέρια των Βουλγάρων. Πρέπει όμως οπωσδήποτε να καταληφθεί. Γεμάτος αγωνία ο Αρχιστράτηγος, στέλνει προς όλες τις Μεραρχίες την ιστορική διαταγή, που δείχνει και το βάθος της ανησυχίας,

αλλά μαζί και την αλύγιστη θέληση για τη νίκη: «ΑΥΡΙΟ ΑΞΙΩ ΤΗΝ ΠΤΩΣΙΝ ΤΟΥ ΚΙΛΚΙΣ».

Τα χαράματα της 21ης Ιουνίου 1913, ώρα 03:30, η επίθεση προς το Κιλκίς αρχίζει. Τα ηρωικά Συντάγματα της 2ης Μεραρχίας (1ο και 7ο) ακάθεκτα ορμούν κατά των Βουλγάρων. Εντός 15 λεπτών πλησιάζουν την πρώτη γραμμή αμύνης του εχθρού. Οι Βούλγαροι βάζουν με πυκνά πυρά κατά των Ελλήνων. Μετά σκληρό αγώνα στις 04:10 το πρωί κυριεύεται η πρώτη γραμμή αμύνης. Πίσω όμως από την πρώτη υπάρχει η 2η γραμμή. Εναντίον αυτής ορμούν τώρα ακάθεκτα με τη λόγχη οι Έλληνες. Στις 05:00 το πρωί καταλαμβάνουν και αυτή τη γραμμή αμύνης και προχωρούν με αλαλαγμούς, εναντίον της 3ης και σπουδαιότερης γραμμής των Βουλγάρων. Εδώ διεξάγεται αγών άνισος.

Οι Έλληνες προχωρούν απτόητοι κάτω από τα βουλγαρικά πυρά. Οι Βούλγαροι αμύνονται με πείσμα. Στον αγώνα εμπλέκεται και το 3ο Σύνταγμα. Οι Βούλγαροι ενεργούν σφοδρές αντεπιθέσεις. Χάρης όμως στη δραστηριότητα των εναπομεινάντων αξιωματικών του 1ου και 7ου Συντάγματος και στον απaráμιλλο ηρωισμό των στρατιωτών μας, αποκρούονται οι αντεπιθέσεις. Ακολουθούν νέες επιθέσεις των Ελλήνων. Τα Συντάγματα κερδίζουν διαρκώς έδαφος, καταλαμβάνουν τα χαρακώματα της τελευταίας γραμμής και διώχνουν από αυτά τους Βουλγάρους.

Οι άλλες προ του Κιλκίς Μεραρχίες (4η,5η και 3η) συνεχίζουν από τις πρωϊνές ώρες, τον εναντίον των Βουλγάρων αγώνα. Οι Βούλγαροι προβάλλουν ισχυρή αντίσταση και με τα κανόνια κτυπούν μανιασμένα τους Έλληνες. Ο αγώνας όμως συνεχίζεται. Στις 11:00 η ώρα το πρωί, το Κιλκίς καταλαμβάνεται και 11:15 η Ελληνική σημαία κυματίζει περήφανα στο ύψωμα του Αγίου Γεωργίου. Παντού οι Βούλγαροι τρέπονται σε άτακτη φυγή. Η τριήμερη Μάχη του Κιλκίς έληξε. Η νίκη υπήρξε σημαντική και προδίκασε την έκβαση του 2ου Βαλκανικού Πολέμου. Από το Κιλκίς τα ελληνικά στρατεύματα προχώρησαν στην ΔΟΪΡΑΝΗ, στην ΚΕΡΚΙΝΗ, στην ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΑ, στο ΔΕΜΗΡ ΙΣΑΡ, στα στενά της ΚΡΕΣΝΑΣ. Μεγάλο το μέγεθος της νίκης του Κιλκίς, μεγάλο και το τίμημα της εξαγοράς της. 5652 άνδρες εκτός μάχης.

Με τέτοιες θυσίες η Ελλάδα, απέκρουσε αποφασιστικά την προσπάθεια ανατροπής των συνόρων της και τις βλέψεις της γείτονος χώρας στα εδάφη της. Συνέβαλε αποφασιστικά στην παγίωση του σχηματιζόμενου τότε χάρτη της Βαλκανικής και έδειξε ότι ο σεβασμός αυτών των συνόρων και η ειρηνική συνύπαρξη, είναι ο μόνος εφικτός δρόμος για τις χώρες της περιοχής.

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>